
DYRKNINGSVEJLEDNING

ØKOLOGISK

RØDKLØVER (Trifolium pratense)

VÆKSTFORM

Rødkløver er en flerårig bælgplante med kvælstoffikserende knoldbakterier på rodnettet. Rødkløver har en dyberegående rod end hvidkløver og en opret vækst. Den enkelte plante kan blive meget kraftig og udnytte et betydeligt vokserum. Rødkløver er ret tørketolerant og indgår i blandinger til slæt og afgræsning.

KLIMA OG JORDBUND

Rødkløver stiller ikke specielle krav til jordbundstypen. Den kan dyrkes til frø på almindelige gode sand- og lermuldede jorder. Humusjord er uegnet, ligesom meget uensartede jorder kan give problemer med forskelligt høsttidspunkt på arealet.

Traditionelt avles rødkløver på Sjælland, men lykkes også godt på de øvrige øer, samt i Østjylland. Klimaet skal helst være mildt og lunt, - specielt i juli medens bestøvningen finder sted.

UDLÆGSMETODER

Rødkløver lægges normalt ud i en kort, tidlig og stivstrået vårbyg. Der udsås 2-5 kg pr. ha med en laveste udsædsmængde under specielt gunstige spirings-betingelser. Der tilstræbes et plantetal på 50-75 pr. m². Tusindkornsvægten er ca. 1,8 gram.

Udsædsmængden i dæksæden bør reduceres til en mængde svarende til et plantetal på 250-300 pl. pr. m².

Rødkløver udsås straks efter såning af dæksæden. Såning på tromlet jord er en

fordel, og der sås i en dybde på maksimalt 1 cm's dybde.

Normalt bredsås rødkløver, men det er også muligt at så på rækker, således at der efterfølgende kan radrenses.

Etablering i en tynd vintersædsmark om foråret kan også praktiseres. Der sås med skiveskærssåmaskine, eller med almindelig såmaskine med såskærene spændt godt til. Rødkløver er en af de arter, der bedst lykkes i vintersæd om foråret, men udlæg i vårbyg anses stadig for mere sikkert.

GØDNING

Til dæksæden tilføres en moderat kvælstofmængde. Rødkløver tilføres intet kvælstof, da planterne via sine knoldbakterier selv danner den fornødne mængde kvælstof.

Rødkløver har behov for 10-20 kg P/ha og 50 kg K/ha. Hvor P- og K-tallene ligger på middelniveau, er der ikke behov for tilførsel af disse næringsstoffer. Høje kalital fremmer bladvæksten, hvilket er uønsket i kløverfrøavl.

UKRUDT

Bekæmpelse af tokimbladet ukrudt i udlægsmarker med kløverfrø bør så vidt muligt ske forud via sædskiftet.

Ved bredsåning af dæksæd og kløver er eneste mulighed for bekæmpelse af tokimbladet ukrudt nogle effektive blindharvninger før isåning af kløveren.

Det vil sige, at byggen sås først, og der ukrudtsstrigles, inden byggen spirer frem og før såning af kløveren. Ulempen ved denne fremgangsmåde er, at man risikerer en udtørring af den øverste cm, hvorfra kløveren spirer.

Ved såning af kløver på rækker, er der mulighed for en radrensning enten i efteråret eller næste forår. Ved radrensning skal man være på vagt overfor nyfremspiring af ukrudt.

En kombination af radrensning og strigling kan måske løse dette problem.

Efter høst af dæksæd kan marken afgræsses eller afpudses for at hæmme ukrudtet.

Ukrudtsharvning i foråret i høståret kan også lade sig gøre, hvis plantebestanden er tilpas og ensartet fordelt i marken. Der harves til jorden ser næsten helt "sort" ud.

Ukrudt med pælerod, eller ukrudt der har etableret sig i efteråret, kan være vanskeligt at få bekæmpet, især kamille.

Håndlugning og afhugning af kamille og skræppe kan blive aktuelt ved større forekomster i frømarken i foråret/forsommeren.

Det vil være bedre at fraskære særligt forurenede arealer frem for at ødelægge et ellers godt frøparti.

SYGDOMME OG SKADEDYR

Angreb af kløverens knoldbægersvamp kan forekomme, hvis rødkløveren har for kraftig vækst forud for vinterens komme. Som forebyggende foranstaltning kan det være nødvendigt med en afpudsning i løbet af efteråret.

Bladrandbiller kløversnudebiller og kløvergnavere kan optræde i et ikke ubetydeligt omfang. Indvandring sker fra tidligere kløver eller ærtemarker, samt fra kløver i nabomarker.

Bladrandbiller

Angreb kan være totalt ødelæggende i udlægsåret. Se efter angreb langs diger og hegn og ved remiser og mergelgrave. Angreb af bladrandbiller ses som halvmåneformede gnav i bladkanterne.

Kløversnudebiller og kløvergnavere

Angreb af de voksne kløversnudebiller ses som huller i bladene, idet de ofte æder af bladryggen, inden bladet er foldet ud. Skadevolder er dog primært larven, som æder af de umodne frø i bælgene.

Kløvergnaveren er større end kløversnudebillen, og dens larves betegnelse af frøanlæg kan forvolde stor skade.

Eneste mulighed for at begrænse skaden af disse skadedyr, er sædskiftet. Undgå at dyrke kløver i samme mark for ofte, og undgå at udlægge kløver tæt på arealer med kløver eller ærter.

BESTØVNING

En god bestand af humlebier, herunder også vilde bier, er af afgørende betydning for en god bestøvning. Placering af enkelte halmballer, langs markens kanter, udgør et godt gemmested / bo for humlebieerne. Også levende hegn, stendiger og vildtremiser, bivenlige planter m.v. er af stor vigtighed for en god bestand af naturlige vilde bier og dermed bestøvningen.

Er forholdene for vilde bier ikke optimale, kan det være nødvendigt med udsætning af 2-5 bistader pr. ha. Honningbierne trækker især på rødkløverens pollen og medvirker derfor til en bedre bestøvning.

HØST

Rødkløver er i fuld blomst i begyndelsen af august, og ca. 6 uger senere er afgrøden klar til skårlægning. Det er vanskeligt at fastlægge det optimale tidspunkt for skårlægning af rødkløver.

Det mest optimale tidspunkt er, når 70-80 % af blomsterhovederne i rødkløveren er brune,

og frøene i de små bælg er faste og har fået et gult til violet skær.

Man skal regne med ca. 10 dages vejring.

Rødkløver på skår kræver et rimeligt stabilt høstvejr. Tag hensyn til vejrmeldingen, når slårlægningstidspunktet fastsættes.

For at kunne rentærse kløverhovederne, vil det ofte være nødvendigt at montere 1-2 broliesteri broen, således at en større del kommer med returløbet til omtærskning.

GRUNDINDSTILLING AF MEJETÆRSKEREN

Cylinderens periferihastighed: 25-30 cm/sek.
(Afhængig af cylinderdiameter 800-1200
omdr./min.)

Broafstand:	Fortil ca. 8 mm. Bagtil ca. 3 mm. Evt. montering af broliester.
Øverste sold:	Lamelåbning 10 mm.
Nederste sold:	Lamelåbning 3 mm.
Luftmængde:	Lille.
Luftretning:	
Øverste vindleder:	Mod emtesoldets midterste del.
Nederste vindleder:	I midterstilling.

UDBYTTE

Gennemsnitsudbyttet i perioden 1994-2003 var 416 kg pr. ha i konventionelt dyrket rødkløver. I økologisk dyrket rødkløver har udbytteneiveauet som gennemsnit af de seneste 5 år ligget på ca. 250 kg/ha. Råvaren vejer i gennemsnit ca. 600 kg pr. m³.

DYRKNINGSKALENDER

Udlægsareal

April	Udlæg i dæksæd 2-5 kg/ha. Max. 1 cm sådybde. Tromling inden såning af rødkløver.
Maj	Ukrudt Blindharvning. Evt. radrensning.
Aug.	Høst af dæksæd Undgå spild, afsæt kort stub. Halmen fjernes.
Aug./ Sept.	Evt. afpudsning

Frøareal

Maj	Tidsler, skræpper, pragtstjerne. Lugning
Maj	Kamille Afpudsning- lugning efter fuld blomstring.
Sept.	Mejetærskning 10-14 dage efter skårlægning

15. november 2004

Hovedkontor: Ny Østergade 9, 4000 Roskilde, tlf. 46 33 03 00, fax 46 32 08 30, websted: www.dlf.dk

Jylland-Randers:	Tlf. 87 11 41 40	Fax 87 11 41 41	Sjælland-Benløse:	Tlf. 57 67 29 87	Fax 57 67 20 50
Jylland-Hedensted:	Tlf. 75 89 00 88	Fax 75 89 02 47	Lolland-F.-Nr. Alslev:	Tlf. 54 43 43 81	Fax 54 43 43 69
Fyn-Odense:	Tlf. 66 17 02 30	Fax 66 17 22 51	Bornholm-Aakirkeby:	Tlf. 56 97 43 35	Fax 56 97 43 25
